

Souhrnné výsledky konjunkturálního průzkumu v podnikové sféře

Český statistický úřad provedl v říjnu 2016 celostátní konjunkturální průzkum názorů vedoucích pracovníků vybraných podniků z oblasti průmyslu, stavebnictví, obchodu a vybraných odvětví služeb. Tento průzkum byl zaměřen **jednak na hodnocení situace v hlavních oblastech podnikové ekonomiky v říjnu a na krátkodobý výhled pro příští měsíce ve srovnání se situací, jak se jevila respondentům v období průzkumu¹⁾**.

Průzkum se týkal 938 průmyslových podniků (tržby z průmyslové činnosti těchto podniků představují více než polovinu tržeb za průmyslové podniky celkem), ve stavebnictví 478 podniků, tento soubor pokrývá zhruba polovinu stavebních prací provedených podle dodavatelských smluv ve stavebnictví celkem, 292 podniků obchodu a 650 podniků vybraných odvětví služeb.

1. Konjunkturální průzkum v průmyslových podnicích

V **průmyslu se** v říjnu hodnocení současné celkové **ekonomické situace** respondentů se téměř nezměnilo. 31,3 % respondentů hodnotí svou ekonomickou situaci jako dobrou, 66,4 % jako uspokojivou a 2,3 % jako špatnou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla ekonomická situace uspokojivá u respondentů se 65,4 % tržeb. Jako špatnou označili svoji ekonomickou situaci respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu se 2,6 % tržeb. Jedná se zejména o některé podniky výroby nábytku a opravy a instalace strojů a zařízení. Dobrá ekonomická situace byla u respondentů s 32 % tržeb ze zpracovatelského průmyslu.

Hodnocení současné **celkové poptávky i zahraniční poptávky** se mírně snížilo. Úroveň celkové poptávky (knihy zakázek) považovali za uspokojivou respondenti s 86,9 % tržeb, respondenti s 5,9 % tržeb hodnotili úroveň celkové poptávky po své produkci jako vyšší a respondenti s 7,2 % tržeb jako nízkou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla úroveň celkové poptávky v období průzkumu hodnocena jako uspokojivá u respondentů s 85 % tržeb, jako nízká u respondentů s 8,2 % tržeb a vyšší poptávka byla u respondentů s 6,8 % tržeb.

Pro zahraniční odběratele dodává část svých výrobků zhruba 89 % z celkového počtu vybraných podniků. Z nich podniky s 84,9 % tržeb považovaly úroveň **zahraniční poptávky** za uspokojivou, podniky se 8,3 % tržeb za nízkou a jako vysokou označili poptávku zahraničních partnerů respondenti s 6,8 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu byla úroveň zahraniční poptávky považována za uspokojivou u respondentů s 82,9 % tržeb, u 9,4 % za nízkou a u 7,7 % za vysokou.

Výrobní činnost vzrostla u podniků se 12,9 % tržeb, poklesla u 8,9 % podniků a u podniků se 78,2 % tržeb byla výrobní činnost stabilizovaná. Ve zpracovatelském průmyslu se výrobní činnost zvýšila u respondentů s 14,1 % tržeb, snížení se týkalo podniků s 7,5 % a neměnnost podniků se 78,4 % tržeb.

Zásoby hotových výrobků se podle respondentů téměř nezměnily. Stav **zásob hotových výrobků** považovali v období průzkumu respondenti s 93,4 % tržeb za normální v sezóně. Podniky se 4,4 % tržeb mají své zásoby vyšší a podniky se 2,2 % tržeb nízké. Stav **zásob surovin a materiálů** považují respondenti reprezentující 94,4 % tržeb za normální v sezóně.

Své **výrobní kapacity** využívali respondenti v průměru na 84,8, %. Podniky, jejichž tržby představují 40,3 % za celý soubor, využívaly své výrobní kapacity na 91 - 100 %, v rozsahu 81 - 90 % využívaly své výrobní kapacity podniky s 25 % tržeb. **Využití výrobních kapacit** ve zpracovatelském průmyslu se v říjnu v mezičtvrtletním srovnání velmi mírně zvýšilo a dosáhlo 84,7 %. **Hlavní bariérou růstu produkce** je stále nedostatečná poptávka, uvádí ji téměř 34 % vykazujících podniků.

Konkurenční pozice na domácím trhu se u podniků s 95,1 % tržeb nezměnila, zlepšila se u podniků se 2,7 % tržeb a zhoršila se u 2,2 % podniků. U podniků, které vyvážejí do zahraničí, se u respondentů s 2,9 % tržeb zlepšila konkurenční pozice **na trzích Evropské unie**, pozice **na trzích v ostatních zemích** se zlepšila u respondentů s 1,9 % tržeb. Jako nezměněnou hodnotilo svoji pozici na trzích Evropské unie 96,6 % respondentů a v ostatních zemích respondenti s 97,3 % tržeb.

.....
¹⁾ Hodnocení je provedeno pomocí konjunkturálních sald, což je rozdíl mezi odpověďmi ve variantách zlepšení (růst) a zhoršení (pokles) vyjádřený v %

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří i šesti měsíců** se mírně zvýšila. Zlepšení **ekonomické situace** v příštích třech měsících očekávají podniky s 12,2 % a zhoršení respondenti s 3,1 % tržeb, beze změny 84,7 %. V průmyslu zpracovatelském se ekonomická situace zlepšit u 13,6 % respondentů, u 3,5 % se zhorší a beze změny zůstane u podniků s 82,9 % tržeb.

Pro příštích **šest měsíců** respondenti se 14,1 % tržeb očekávají zlepšení **ekonomické situace**, zhoršení se 2,6 % a respondenti představující 83,3 % tržeb se změnami úrovně ekonomické situace svého podniku neuvažují. Ve zpracovatelském průmyslu se ekonomická situace stabilizuje u respondentů představujících 82 % tržeb, ke zlepšení by mělo dojít u podniků se 15,1 % tržeb a ke zhoršení u podniků, které zahrnují 2,9 % tržeb za respondenty ze zpracovatelského průmyslu.

Celková poptávka (podle knihy zakázek) by se v **příštích třech měsících** ve srovnání se situací v období průzkumu neměla měnit u respondentů se 78,2 % tržeb, s oživením poptávky počítají respondenti se 17,3 % a se snížením respondenti se 4,5 %. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkové poptávky respondenti s 17,2 % tržeb, snížení očekává 5,2 % respondentů a neměnnost 77,6 % respondentů.

Celkový export by se měl zvýšit u respondentů se 17,5 % tržeb, s neměnností exportu počítají podniky, jejichž tržby činí 78,4 % za celý soubor a snížení exportu očekává 4,1 % respondentů. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkového exportu respondenti představující 19,9 % tržeb, pokles respondenti s 4,6 % tržeb a respondenti se 75,5 % tržeb se změnami exportu nepočítají.

Celkový dovoz by se měl v příštích třech měsících zvýšit u respondentů s 14,1 %, ke změnám nedojde u 82,9 % a snížení dovozu předpokládají podniky se 3 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu očekává 16,1 % respondentů zvýšení dovozu, 3,4 % snížení a 80,5 % respondentů neočekává změny.

Své **výrobní kapacity vzhledem k zakázkám** považují pro příští měsíce za dostatečné respondenti se 89,4 % tržeb. Více než dostatečné výrobní kapacity by měly být u 7,9 % a nedostatečné u podniků s 2,7 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu jsou výrobní kapacity dostatečné u respondentů se 88,4 % tržeb, více než dostatečné u 8,5 % a nedostatečné u 3,1 % respondentů.

Respondenti očekávají pro příští tři měsíce téměř neměnné tempo růstu **výrobní činnosti** a rovněž **zaměstnanosti**. Zvýšení **výrobní činnosti** očekávají respondenti představující 19,2 % tržeb, se snížením počítá 5,7 % respondentů a respondenti se 75,1 % tržeb se změnami svých výrobních aktivit nepočítají. V oblasti zpracovatelského průmyslu očekávají růst výroby respondenti představující 20,5 % tržeb, neměnný vývoj 73 % respondentů a pokles výroby 6,5 % respondentů. Na otázku **zajištěnosti výrobních programů** z hlediska časové perspektivy odpovídali respondenti diferencovaně, a to zejména v souvislosti s odvětvovým zaměřením jejich výrobních aktivit.

S poklesem **zaměstnanosti** počítají respondenti v příštích třech měsících proti situaci v období průzkumu se 7,2 % počtu zaměstnanců. Respondenti se 73,4 % počtu zaměstnanců se změnami v této oblasti nepočítají a růst předpokládají podniky s 19,4 % zaměstnanců. Obdobné tendence očekávají pro příští tři měsíce také respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu.

Ve srovnání se situací v období průzkumu by se měl **růst cen** průmyslových výrobků týkat 7,7 % tržeb. Se snížením cen uvažují respondenti u 6,3 % tržeb a s neměnností u 86 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu by se měly ceny zvýšit u 8,6 % tržeb, snížit u 6,5 % tržeb a 84,9 % tržeb zpracovatelského průmyslu by se cenové změny neměly týkat.

Co se týká **finanční situace** mělo v období průzkumu závazky po lhůtě splatnosti 16,2 % z celkového počtu podniků, které odpověděly (tržby těchto podniků představují 8,6 % tržeb za všechny vybrané podniky).

Schopnost podniků platit své závazky ve lhůtě splatnosti se v dalších třech měsících nezmění u 91,7 % počtu respondentů, u 5,8 % se zlepší a u 2,5 % se zhorší.

Úroveň **úvěrů** se bude vyvíjet podle názorů podniků diferencovaně. Se změnami v objemu úvěrů nepočítá 49,6 % počtu podniků, zvýšení úvěrů očekává 7 % a snížení 14,2 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 29,2 % počtu podniků.

Saldo **indikátoru důvěry v průmyslu** konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení celkové poptávky, zásoby hotových výrobků s opačným znaménkem a očekávaný vývoj výrobní činnosti) se v říjnu meziměsíčně mírně snížilo o 0,6 bodu. V meziročním srovnání je ale vyšší.

2. Konjunkturální průzkum ve stavebních podnicích

Ve **stavebních** podnicích se v říjnu hodnocení současné **ekonomické situace** respondentů nezměnilo. Hodnocení **celkové poptávky** po stavebních pracích se oproti září téměř nezměnilo. V říjnu hodnotilo 32,1 % respondentů svou **ekonomickou situaci** jako dobrou, 58 % jako uspokojivou a 9,9 % jako špatnou. **Stavební činnost** se zvýšila u podniků s 20,4 % objemu stavebních prací, k omezení stavební činnosti došlo u 21,4 % respondentů a u ostatních (s 58,2 % stavebních prací) ke změnám nedošlo.

Úroveň **celkové poptávky** po produkci svého podniku považovali v období průzkumu za uspokojivou respondenti se 52 % stavebních prací. V podnicích, jejichž objem výroby představuje 44,8 % stavebních prací, považovali jejich zástupci úroveň celkové poptávky za nižší a 3,2 % za vyšší.

Jako hlavní **bariéry růstu produkce** svého podniku označují respondenti nedostatečnou poptávku, respondenti představující 10 % stavebních prací bariéry růstu produkce nemají.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří i šesti měsíců** se zvýšila. **Celková ekonomická situace** by měla podle výsledků průzkumu zůstat v **příštích třech měsících** stabilizovaná u respondentů s 57,6 % objemu stavebních prací za všechny respondenty. Zlepšení své ekonomické situace předpokládají respondenti se 23,7 % stavebních prací a zhoršení s 18,7 %.

V **příštích šesti měsících** by se měla ekonomická situace zlepšit u respondentů se 19,2 % výroby. Zhoršení své ekonomické situace signalizují pro příštích šest měsíců respondenti s 33 % výroby, ke změnám proti období průzkumu by nemělo dojít u 47,8 % respondentů.

Respondenti očekávají pro příští tři měsíce pokles tempa **stavební činnosti** a růst **zaměstnanosti**. **Stavební činnost** by se měla zvýšit u respondentů představujících 18,2 % stavebních prací. Ke snížení stavební činnosti by mělo dojít v tomto období u respondentů se 23,2 % stavebních prací a stabilizovaný vývoj předpokládají podniky s 58,6 % výroby za celý soubor. Co se týká očekávaného vývoje **zaměstnanosti** se stabilizací v této oblasti počítají respondenti se 68,4 % zaměstnanců za celý soubor. Zvýšení počtu zaměstnanců proti situaci v období průzkumu předpokládá 9,2 % respondentů a snížení 22,4 % respondentů.

Stavebníci vypovídali také o **kapacitním zajištění svého výrobního programu na příští měsíce**. Z celkového počtu odpovídajících podniků uvedlo 80,3 %, že jejich výrobní kapacity budou v příštích měsících vzhledem k zakázkám, objednávkám a probíhajícím jednáním dostatečné. Objem stavebních prací těchto podniků představuje 60,9 % stavebních prací. Nedostatečné výrobní kapacity bude mít 7,6 % počtu respondentů s podílem objemu stavebních prací 5,4 % a více než dostatečné kapacity by měly být u 12,1 % počtu respondentů (objem jejich stavebních prací představuje 33,7 %).

V průměru by měla být dle odpovědí respondentů **stavební výroba zakázkově zajištěna** na zhruba 7,7 měsíců dopředu.

Růst **cen** předpokládají respondenti u 12,1 % své produkce, neměnnost u 84,7 % produkce a pokles prodejních cen očekávají respondenti u 3,2 % produkce.

Závazky po lhůtě splatnosti mělo 20,7 % počtu respondentů (objem stavebních prací těchto podniků představuje 16,3 % objemu za všechny respondenty).

Objem **úvěrů** se v příštích třech měsících nezmění podle výsledků průzkumu u 50,7 % počtu podniků, zvýšení úvěrů předpokládá 5,6 % a snížení 11,5 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 32,2 % počtu podniků.

Saldo indikátoru důvěry ve stavebnictví, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze dvou ukazatelů (hodnocení celkové poptávky a očekávaný vývoj zaměstnanosti v příštích třech měsících) se v říjnu meziměsíčně zvýšilo o 2 body. V meziročním srovnání je ale saldo ve stavebnictví nižší.

3. Konjunkturální průzkum v obchodě

V odvětví **obchodu** se v říjnu hodnocení současné **ekonomické situace** respondentů zvýšilo. Jako dobrou hodnotilo v říjnu **ekonomickou situaci** svého podniku 52,8 % respondentů, 42,9 % jako odpovídající sezóně a 4,3 % jako špatnou. Zásoby zboží se téměř nezměnily. Současný **stav zásob** hodnotilo 95,5 % respondentů jako odpovídající sezóně a vysoký stav zásob mělo 4,3 % respondentů.

Vyšší **požadavky na dodavatele** budou mít v příštích třech měsících respondenti se 22,3 % tržeb, stejné požadavky budou mít firmy se 68,7 % tržeb a s 9 % nižší. **Počet zaměstnanců** se v příštích třech měsících nezmění u 67,5 % respondentů, 26,6 % očekává růst a 5,9 % respondentů pokles. Stabilizované **ceny prodávaného zboží** předpokládají pro další tři měsíce respondenti s 92 % tržeb, 1,8 % předpokládá pokles a 6,2 % respondentů očekává růst.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří měsíců** se také téměř nezměnila, pro období příštích **šesti měsíců** se mírně zvýšila. Z názoru respondentů na vývoj **ekonomické situace** podniku očekávaný v příštích šesti měsících vyplývá, že podniky s 28,3 % tržeb očekávají zlepšení své ekonomické situace, s 68,9 % žádné změny nepředpokládají a 2,8 % podniků očekává zhoršení.

Saldo indikátoru důvěry, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, stav zásob s opačným znaménkem a očekávaný vývoj ekonomické situace) se v říjnu oproti září zvýšilo o 2,3 bodu. Celkově je saldo v obchodě oproti minulému roku rovněž vyšší.

4. Konjunkturální průzkum ve vybraných odvětvích služeb

Ve **vybraných odvětvích služeb** (vč. bankovního sektoru) se v říjnu hodnocení současné **ekonomické situace** oproti září nezměnilo. Ve vybraných odvětvích služeb hodnotilo svoji současnou **ekonomickou situaci** 62,5 % respondentů jako dobrou, 36,3 % respondentů ji hodnotilo jako odpovídající sezóně a 1,2 % jako špatnou.

Hodnocení **poptávky** v říjnu se téměř nezměnilo, stejně tak i její očekávání pro příští **tři měsíce**. Růst **poptávky** (knihy zakázek) po produkci podniku očekává 27,2 % respondentů, neměnný vývoj předpokládá 69,7 % respondentů a 3,1 % pokles. Neměnnost ve vývoji **cen** očekává 89 % respondentů, růst cen 9,5 % respondentů a 1,5 % pokles. Pokles počtu **zaměstnanců** očekává 11,3 % respondentů, neměnnost 69,8 % a růst počtu zaměstnanců 18,9 % respondentů. Očekávání vývoje celkové **ekonomické situace** pro období příštích **tří i šesti měsíců** se také téměř nezměnila.

Saldo indikátoru důvěry ve vybraných odvětvích služeb konstruované jako průměr tří sezónně očištěných ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, hodnocení poptávky a očekávaná poptávka) se v říjnu meziměsíčně nezměnilo. V meziročním srovnání je vyšší.